

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   ผ้าทอพื้นเมืองกลุ่มไทชำเหนือในกระแสบริโกลนนิยม

ผู้เขียน   นางสาวพรทิพย์ มั่งทองชัย

ปริญญา   ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. บุษผา วัฒนาพันธุ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ม.ล. สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนาพร เศรษฐกุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องผ้าทอพื้นเมืองกลุ่มไทชำเหนือในกระแสบริโกลนนิยม มีวัตถุประสงค์ คือ

1) เพื่อศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของผ้า ผ้าเปลี่ยนไปอย่างไรเมื่อสังคมเปลี่ยน: ลวดลาย สี สัน ความหมาย ฝีมือ 2) เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวและการเรียนรู้ของช่างทอในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า ผ้าทอชำเหนือตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงดังนี้

1.ด้านสีสัน   ในปัจจุบันการย้อมสีเส้นใยพบว่าที่เมืองชำเหนือช่างทอโดยส่วนใหญ่มีการใช้สีเคมีกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งสีเคมีที่ใช้นั้นได้ถูกนำเข้ามาจากประเทศไทย และที่เวียงจันทน์ การผลิตผ้าทอที่มาจากสีธรรมชาติมีการทำเฉพาะกลุ่ม ซึ่งผ้าทอที่ได้จากสีธรรมชาติจะมีราคาที่สูงกว่าผ้าทอที่ได้จากสีเคมี

2.ด้านฝีมือ   ช่างทอในอดีตจะทอเรียงเส้นใยได้แน่นกว่าในปัจจุบันทั้งนี้เพราะผ้าทอในปัจจุบันผลิตขึ้นเพื่อขายจึงเน้นการทอให้ได้ปริมาณมากๆ เพื่อให้ทันกับความต้องการของลูกค้า และไม่พบความเปลี่ยนแปลงของลวดลาย   ในอดีตมีการทอลวดลายอย่างไรในปัจจุบันก็ยังคงทออยู่แบบเดิม ทางด้านความหมายของลวดลายต่างๆ ช่างทอผ้าชำเหนือรวมถึงคนชำเหนือ โดยส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ เพราะการใช้ผ้าทอในวิถีชีวิตประจำวันของพวกเขาไม่ได้ใช้เรื่องความหมายแต่เป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นผ้า   พวกเขาจึงรู้แต่เพียงว่าลวดลายแต่ละลายมีความหมาย

ช่างทอในปัจจุบันมีการปรับตัวและเรียนรู้การทอผ้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ซึ่งพบว่า มี 2 กรณี คือ

1.ช่างทอผ้าที่เมืองซำเหนือจะเรียนรู้เพื่อปรับตัวในการทอผ้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าซึ่งจะเรียนรู้จากพ่อค้าคนกลางที่ขึ้นมาเอาผ้าทอลงไปขาย

2.ช่างทอผ้าซำเหนือที่เวียงจันทน์จะเรียนรู้เพื่อปรับตัวในการทอผ้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าจากลูกค้าโดยตรง ซึ่งการทอผ้าที่เวียงจันทน์จะเป็นลักษณะการรวมกลุ่มขนาดใหญ่และมีเจ้าของธุรกิจเป็นผู้รับข้อมูลโดยตรงจากลูกค้า ในการปรับตัวจะเป็นอย่างค่อยๆปรับ ไม่ได้ทำแบบทันทีทันใด

สิ่งที่ช่างทอต้องเรียนรู้และนำมาปรับประยุกต์ให้กับผืนผ้าทอคือ การให้สีสันทนผืนผ้า เพราะลูกค้าแต่ละกลุ่มมีความชอบสีสันทันที่ต่างกัน และรูปแบบการจัดวางลวดลายบนผืนผ้า ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ 1. การทอผ้าในรูปแบบผลิตภัณฑ์เดิม เช่น ผ้าซิ่น ผ้าเบี่ยง แต่เปลี่ยนรูปแบบการจัดวางลวดลายใหม่ 2. การทอผ้าในรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น ผ้าพันคอ ปลอกหมอนอิง เป็นต้น ซึ่งลวดลายยังคงเดิมแต่มีรูปแบบการจัดวางใหม่

ในปัจจุบันผ้าทอซำเหนือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้อย่างงดงามให้กับคนดำเนินธุรกิจและเจ้าของร้านค้า แต่สำหรับช่างทอนั้นยังคงได้ค่าจ้างเป็นเพียงค่าจ้างแรงงานเท่านั้น นักธุรกิจและร้านค้าทำให้ผ้าทอซำเหนือเป็นที่รู้จักแต่อีกทางหนึ่งกลับทำให้ช่างทอไม่เข้มแข็งเพราะพวกเขาไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองแม้ผ้าทอจะมีราคาดีแต่ช่างทอกลับไม่ได้ค่าตอบแทนที่คุ้มค่า ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นยังไม่มีองค์กรใดเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาอย่างจริงจัง รวมถึงหาตลาดรองรับสินค้าให้กับช่างทอโดยตรง

ในอนาคตข้างหน้าถ้ามีระบบการจัดการที่ดีและพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งได้ ช่างทออาจมีศักยภาพในการต่อรองราคาค่าจ้างจากเจ้าของธุรกิจได้มากขึ้น และทำให้พวกเขาได้ผลประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากขึ้น

Thesis Title	Tai Sam Nua Traditional Textiles in the Age of Consumerism	
Author	Ms. Pornthip Khongthongchai	
Degree	Master of Arts (Regional Studies)	
Thesis Advisory Committee	Assoc Prof. Dr. Bupa Wattanapun	Chairperson
	Assoc Prof. ML. Surasawas Suksawas	Member
	Asst Prof. Dr. Ratanaporn Sethakul	Member

ABSTRACT

The objectives of the study were 1) to study the changing of Tai Sam Nua textiles based on social context in term of its pattern, color, meaning and skills. 2) to analyzed the adaptation and learning of present Tai Sam Nua weavers.

The study of Tai Sam Nua Traditional Textiles in the past to the Age of Consumerism was found the changing as follow: 1. Textile color. At present, Tai Sum Nua local textiles were mostly colored by chemical elements imported from Thailand while local textiles from some groups in Vientien were colored by natural elements. Moreover, the cost of natural colored local textiles were higher than the chemical one. 2. Textile weaving skill, in the past, local textiles were weaved more tightly than the present because the latter were objected to produce in mass production by the consumers orders. However, the study found that the textiles' patterns were not so much altered and the weavers still conserved its native designs. By The way, Tai Sum Nua weavers as well as the people were lacking of textile pattern's meaning acknowledge. They use the textile in their life as its benefit unless its meaning.

The present weavers, adaptation and learning were found in 2 cases:

1. Local Tai Sum Nua weavers had learned to adapt their textile production based on the demand of textile traders.

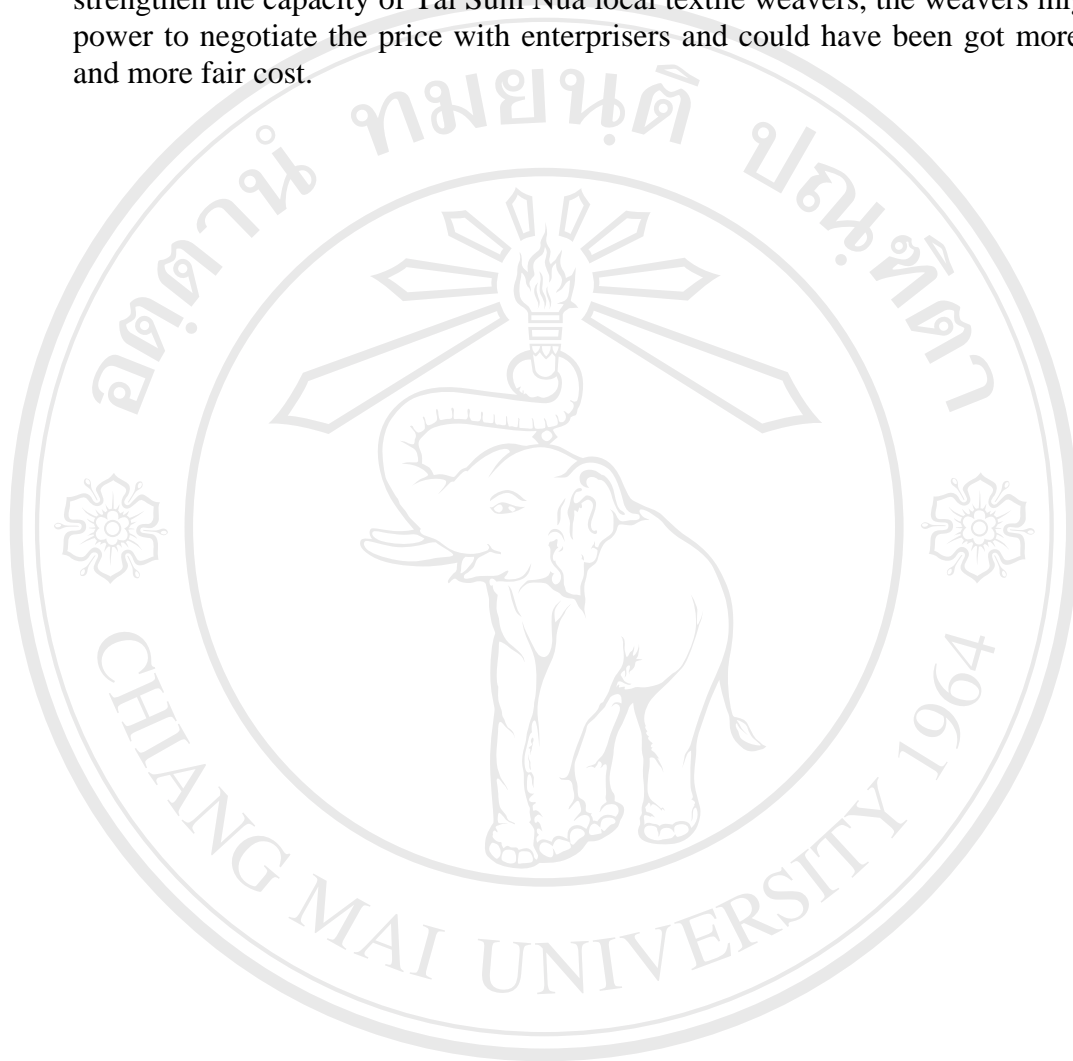
2. Tai Sum Nua weavers who live in Vientian adapted their textile production based on the needs of customer directly and they were formed in large groups which were owned by enterprisers who straightly gather the consumer demands. As a result, the adaptation of the textile patterns are slowly changed.

New color design and new decorative pattern layout were the main things that the weavers leaned and adopted to their work by applying new decorative pattern layout into 1) their traditional textile product such as Sin sarong and Binge sarong and 2) their new products such as shawl and coverlid. However, the weavers still conserved the traditional weaving pattern.

At present, Tai Sum Nua textiles made good business to middle person or business sectors but The weavers were paid in low level like labor workers. The study also found that the enterprisers and textile business had promoted Tai Sum Nua textiles to be well known while disempowering local weavers since the weavers were unable to be self reliance and earned money at the fair rate to depend on the business.

The major problem of this subject were lacking of any support from Laos authority, especially, information, consultancy, and marketing support.

In the future, if there are any good management and development system to strengthen the capacity of Tai Sum Nua local textile weavers, the weavers might have power to negotiate the price with enterprisers and could have been got more benefit and more fair cost.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved